

משה חיים פלח

- 1..... בענין ספק ספיקא בחיוב כתובה
 4..... בענין טענת משכון
 7..... בענין שטר שלוח בו ופרעו (ג)
 10..... בענין כוונה בטבילה ובמצוות

בענין ספק ספיקא בחיוב כתובה

וכן נקטו כמה אחרו' צדעת התוס', אך
 האחרו' דנו לצאר דצרי תוס' צאופ"א.

והש"ך צספר תקפו כהן (סי' קג) כתב
 לדחות הראיה מדצרי תוס'

וז"ל ומדצרי התוס' פ"ק דכתובות אין
 ראייה כלל, דהתם כיון שהוא רואה
 להפסיד כתובה מטעם דאומר שהיא
 אסורה לו, א"כ פשיטא דצ"ס כיון
 דמותרת לו, דהא ס"ס שרי בכל דוכתא
 וא"כ מותרת לו לגמרי, א"כ היאך שייך
 לומר שתפסיד כתובתה, ואדרבה יש
 לדקדק מדצרי התוס' להפך, מדכתבו
 ואין לומר דאפילו צספק ספיקא
 מפסדה כתובתה משום דמוקמינן
 ממונא בחזקתיה כו', אלמא דעמא
 דמוקמינן ממונא בחזקתיה מהני אפילו

אמר ר"א האומר פתח פתוח מלאתי
 נאמן לאוסרה עליו כו' אמר אצ"י

אף אנו נמי תנינא בתולה נשאת ליום
 הרביעי ליום רביעי אין ליום חמישי לא
 מאי טעמא משום איקרורי דעתא ולמאי
 אי למיתב לה כתובה ניתב לה כו'
 ויעוין צתוס' דפירשו דמיירי צעענת
 פתח פתוח, ואף דצעינן למימר דאינו
 צקי צפתח פתוח ואינו נאמן לאוסרה
 עליו דאוקמה בחזקת היתר, מ"מ
 מהימן להפסידה כתובתה דאוקי
 ממונא בחזקת מריה ושמא צאמת פתח
 פתוח מלא, אלא דתמוה תוס' דהא
 איכא ספק ספיקא דשמא אינו צקי
 ואת"ל דצקי הוא מ"מ שמא תחתיו
 נאנסה, וצפשוטו מצואר דצצרי תוס'
 דספק ספיקא מהני אף להוליא ממון,

והתומים (בקינור תקפו כהן שס) כתב לבאר
 דברי הש"ך באופן אחר וז"ל
 כך כוונת הש"ך, דכיון דאיכא ס"ס וגם
 יש כאן מילתא דסתרי דחנו מתירין
 אותה לבעלה, שמע מינה דחנו מחזיקין
 אותה שלא זינתה צרלון תחת בעלה,
 ואיך נאמר שתפסיד כתובתה לגמרי
 דזינתה צרלון תחת בעלה, הרי כאן דבר
 והיפוכו, אך זהו לצד ג"כ אין מספיק
 להוליא ממון מיד מוחזק, אמנם תרתי
 ספק ספיקא והך סברא דהוי דבר
 והיפוכו בהא מוליאין ממון מיד מוחזק
 עכ"ל, ומצוה דאע"ג דספק ספיקא
 לחוד לא מהני לאפוקי ממונא, וכמו כן
 הא דהוי תרתי דסתרי לחוד לא מהני
 לאפוקי ממונא, מ"מ צלירוף שניהם
 מהני לאפוקי ממונא, ול"צ עוצא גדר
 בדברים.

ויחכן לדון צביאור בדברים, דהנה
 בעיקר טעמא דלא מהני ספק
 ספיקא להוליא ממון צפשטו היינו
 משום דרוז לא עדיף מספק ספיקא,
 וכשם דלא אזלינן בממון בתר רוצא ה"ג
 לא מהני ספק ספיקא וואפי' את"ל
 דספק ספיקא אלים מרוז, מ"מ אכתי
 יש לומר דלענין אפוקי ממונא לא סגי
 בזה וכשם דרוז לא מהני לאפוקי
 ממונא].

צ"ס, אלא שמקשין על זה מהא
 דאמרינן לקמן גבי משארסתני נאנסתי
 כו' דאית לה מנה אף על גב דאיכא
 ס"ס, והיינו מטעמא דפרישית דכיון
 דהיא מותרת לו היתר גמור מטעם ס"ס
 לא מפסדה כתובתה, אצל בעלמא
 קיימא הך סברא דמוקמינן ממונא
 בחזקתיה אפי' איכא דהוי ס"ס כו'
 עכ"ל, וצפשטו כוונת הש"ך דהפסד
 הכתובה הוי מחמת מה דנאסרה
 לבעלה, וכיון דהשתא מותרת היא מכח
 ספק ספיקא, ממילא אינה מפסדת
 כתובתה.

אך תמכו האחרו' דהכא אף בלא ספק
 ספיקא מותרת היא מכח חזקת
 היתר וכדציארו התוס' בקושייתם,
 וא"כ אמאי לא הקשו תוס' אלא מכח
 ספק ספיקא, ועוד דמה תירלו תוס'
 דהכא לא חשיב ספק ספיקא משום
 דספיקא דאונס לא חשיב ספיקא גמורה
 למיתב לה כתובה דאימור קודם
 שנתארסה, והא מ"מ מותרת מכח
 חזקת היתר וכן תמכו האחרו' בעיקר
 דברי הש"ך דהפסד הכתובה דסוטה
 אינו אלא מחמת דנאסרה עליו, והוכיחו
 דעלם הזנות נמי מפסידה כתובתה
 ויתבאר עוד להלן].

מלו סברי הכא כרבי עקיבא דהכא
 מיהא מנה מודה דאית ליה לשלומי,
 וביאר הגר"ח (הוצא צרכ"ש ז"מ ס"ח
 סק"ה) דל"ש למיזל צזה בתר חזקת ממון
 כיון דא"א דיבא פטור לגמרי יעו"ש,
 והיינו משום דכל היבא דהוי תרתי
 דסתרי ואיכא ממ"ג, ל"ש דין הכרעה
 דחזקה [ואף אי דין הנהגה שייך יש
 לומר דצזה מהני צרי ושמה לכו"ע].

ומעתה יש לדון, דה"נ כיון דשורש
 הספק לענין הכתובה תלי בדין
 האיסור, ולענין האיסור נקטינן
 להיתרא מכה הספק ספיקא, י"ל דל"ש
 דחזקת הממון תכריע צזה בתורת ודאי,
 כיון דהוי תרתי דסתרי [ואף דדין
 הממון לא תלי בדין האיסור כפועל, וללד
 דקמי שמיא גליא דאסורה הפסידה
 כתובתה אף דכפועל מותרת, מ"מ כיון
 דלענין האיסור נקטינן דמותרת היא,
 והא הוי תרתי דסתרי לחזקת הממון, לא
 חייל צזה דין הכרעה דחזקה] ונהי דאף
 צכה"ג אכתי מוקמינן ממונא בחזקת
 מריה, אך צזה י"ל דליכא להך מעליותא
 דחזקת ממון, וצזה שפיר מהני רוצא
 [וכ"ה ספק ספיקא] לאפוקי ממונא
 .[ויל"ד].

והנה בעיקר גדר דינא דקרי"ל ללא
 אזלינן בממון בתר רוצא, עמדו
 האחרוי דהא קרי"ל דרוצא וחזקה רוצא
 עדיף, ומלינו צזה כמה דרכים,
 ובתרומת הדשן (סי' שמט) תי' דשאני
 חזקת ממון דאית צה טעמא דהמוליא
 מחזירו עליו הראיה ורוצא לא מיקרי
 ראייה יעו"ש ויעוין משג"ת לעיל, אך
 בקל"ח (סי' רפ סק"ז) וכן בש"ש (ש"ד
 פכ"ד) ביאר הטעם משום דחזקת ממון
 עדיפה מכל החזקות יעו"ש טעמא
 דמילתא [ואף דס"ל להקל"ח דחזקת
 ממון ביסודה הויא ככל החזקות, וכן
 מבואר עוד בקל"ח (סי' לד סק"ה) דחזקת
 ממון מלטרפת לתרתי לריעותא וכ"ה
 בתוס' רי"ד (קידושין טט ז) ויעוין עוד
 במש"ב נתיבות (סי' עב סק"ד)].

והנה צ"ק (קג ז) גזל אחד מחמשה
 ואינו יודע איזה מהן וכל אחד
 אומר אותי גזל מניח גזילה ציניהם
 ומסתלק דברי רבי ערפון ר"ע אומר לא
 זו דרך מוליאתו מידי עצירה עד שישלם
 גזילה לכל אחד ואחד, ויעוין בתוס' שם
 ובפרק המפקיד (לא א) דאפילו רב נחמן
 ורבי יוחנן דאמרי צרי ושמה לאו צרי
 עדיף חלל מוקמינן ממונא בחזקת מריה

בענין טענת משכון

לומר ממושכנות הן צידי, והילכך כיון שהיא מודה בגוף השטרות שהן שלו הרי הן בחזקת יתומים עכ"ל, ומצואר מדברי הר"ן דטענת משכון לא מהניא מלד עלמא, אלא דצמקום דמהימן למיטען לקוחין הן צידי, וכגון בשאר מטלטלין או למ"ד אותיות נקנות צמסירה, ממילא מהימן אף בטענת משכון צמיגו דלקוחין, אך צמקום דלא מהימן בטענת לקוחין, לא מהימן בטענת משכון, ואף דליכא עדים וראיה.

אולם יעוין צתום' הרא"ש שהקשה וז"ל אפי' אין אותיות נקנות צמסירה הני מילי על מנת לקנות לגבות צו החוצ אצל לקנות מלוגא דשטרי צתורת משכון ולא לגבות החוצ ודאי קני צמסירה, ומאי דלריך להציא ראייה למ"ד אין נקנות ה"מ לגבות החוצ דהואיל ואינו מוחזק צמלוב לריך להציא ראייה דכתב ליה קני לך איבוי וכל שעצודיה אצל לקנות השטר צתורת משכון אין לריך ראייה, וכן מוכח ציצמות (קטו ג) גצי חצי צר נאני ונאני צר חצי, וא"כ נהימנה צמגו מחיים תפיסנא ליה

ההיא איתתא דכוו מיפקדי גצה מלוגא דשטרי אתו יורשים קא תצעי ליה מינה אמרה להו מחיים תפיסנא להו אתאי לקמי' דרב נחמן אמר לה אית לך סהדי דתצטוב מיניך מחיים ולא יבצית ניהליה א"ל לא א"כ הוי תפיסה דלאחר מיתה ותפיסה דלאחר מיתה לא כלום היא, ויעוין צתום' וצראשוניס דדנו אמאי לא מהימנא צמיגו דלקוחים, לענין גוף החוצ ולענין הנייר.

והנה יעוין צחידושי הר"ן שכתב וז"ל ואיכא למידק צמלוגא אמאי לא מהימנא מגו דאי צעיא אמרה לקוח הוא צידי כו' ויש לומר דלמ"ד אותיות נקנות צמסירה, כיון דמסירה גופא הקנאה היא נאמן לומר לקוח הוא צידי כדין שאר מטלטלין דתפיסה מוכחת דצעלים מסרום לו לשם מקת, אצל לדידן דקיי"ל אין אותיות נקנות צמסירה כיון דמסירה גופא לאו הקנאה היא אינו נאמן, וא"ת אמאי לא מהימנא מגו דאי צעיא אמרה ממושכנות הן צידי, וי"ל דאינו נאמן לומר כן, משום דכל שאינו נאמן לומר לקוח הוא צידי אינו נאמן

מהימן לכל מידי דטעין עילויה דכל שצא לידו שלא מדעת הצטלים לאו טענה מעלייתא היא דאוקי ממונא צחזקת מריה ולא מהימן עלה צלא מגו עכ"ל, ומצוחר דאי לאו דהויא טענה גרועה היה מהימן בטענת תפיסה מלד עלמה מכה עלס הצחזקתו ולא צעינן כלל למיגו.

וכן נראה מדברי הנמוק"י וז"ל שלא היתה נאמנת צמגו דאי צעיא אמרה לקוחות הן צידי דהא קי"ל דאין אוחיות נקנות צמסירה אלא צכתיצה כו' ומיכה היתה נאמנת צמיגו דאי צעיא אמרה צתורת משכון צאו לידי מעיקרא דלקנות השער צתורת משכון אין צריך ראייה כו'.

ומבואר לכאוי דנחלקו תוס' הרא"ש והנמוק"י עס הר"ן האס מכה חזקת מטלטלין מהימן צטענת משכון מל"ע [היכא דלא שייך טענת לקוח] דעת התוס' הרא"ש והנמוק"י דכשס דמהימן צטענת מקח מל"ע, ה"ג מהימן צטענת משכון מל"ע, אך דעת הר"ן דלא מהימן אלא צטענת מקח, אך כל דודאי לא לקחן אלא דטוען דקיבלו למשכון, לא מהימן.

וביסוד הנידון יש לצחר לכאוי צכמה אנפי, דהנה צעיקר דין חזקת

למשכון צמגו דאי צעיא אמרה ממושכנין הס אללי מעיקרא דלא צעי ראייה, ועוד קשה לי נהימנה צמגו דלא היו דברים מעולם או הצחזתים לך או נאנסו, הילכך נראה לי דמיירי הכא שהפקידו אללה צעדים וגס ראו כו', הרי דהקשה התוס' הרא"ש דתהא נאמנת למיעטן דתפסה מחיים למשכון צמיגו דאי צעיא אמרה ממושכנין מעיקרא, ולכאורה משמע מדברי התוס' הרא"ש דאף צגוונא דליכא נאמנות צטענת מקח, מ"מ מהימן צטענת משכון מל"ע [והתוס' דידן הקשו דתהא נאמנת צמיגו דלקוחין על גוף הנייר, אך תוס' הרא"ש לא הקשה משום טענת לקוחין על גוף הנייר, ויתכן דצזה ס"ל כמ"ש הראשונים דאכן סהדי דאין אדם מוכר שטר לצור על פי ללוחיתו ולא מהימן, ועכ"פ ס"ל להרא"ש דהוי מיגו מטענה דלא שכיחא דלא מהני כמצוחר צרא"ש לעיל (פ"א ס"ח) וצתוס' וצתוס' הרא"ש (לעיל יח צ), אלא דתהא נאמנת דתפסה צתורת משכון צמיגו דצאו לידה צתורת משכון מעיקרא].

וכן לעיל צסוגיא דצקרא יעוין צתוס' הרא"ש שכתצ וז"ל מגו דיכול למימר לקוח הוא צידי יכול נמי למימר מחיים תפיסנא ליה, וצלא מיגו לא

מטלטלין מצואר צרצנו יונה (צ"צ מה צ) דהוא משום דתפיסתן ראייה דאחזוקי אינשי בגנזי לא מחזקינן וז"ל לפי שתפיסתן ראייה שאם לא צאו לידו צתורת מקח היאך צאו לידו, דאחזוקי אינשי בגנזי וגזלני לא מחזקינן עכ"ל, וכן נקטו הרצה אחרו', אך יל"ע דכיה דידיעין דצאו לידו מדעת הצעלים, אך אכתי מנא לן דצאו לידו צתורת מקח דילמא צאו לידו צתורת פקדון, ולכאורה יש לומר דאכ"ג אינו אלא ספק, אלא דחשיב איבו מוחזק [ויעוין צחי הגרנ"ע ריש צ"צ (סי' קסו)] אולם יש לומר דהא דחשיב מוחזק אינו אלא צמקום דמספקינן דילמא הוא שלו, אך הכא דודאי לא הוי דידיה, והספק האם הוי פקדון או משכון, י"ל דאכתי חשיב המרא קמא כמוחזק [וי"ל דזוכי כוונת הר"ן שכתב "כיון שהיא מודה בגוף השטרות שהן שלו הרי הן צחזקת

יתומים"] וצדעת תוס' הרא"ש והנמוק"י יש לומר דסצרי דאף צכה"ג חשיב מוחזק [ויש להאריך עוד צגדרי חזקת מטלטלין ואכמ"ל].

ולכאורה יש לעיין לדצרי התוס' הרא"ש דמהימן למיטען טענת משכון אף צלא מיגו, דא"כ אמאי לא מהימן למיטען דתפסו לאחר מכן למשכון, ונראה דהא דמהימן צטענה גרידא צלא מיגו היינו דוקא לפרש את עלם החזקתו, צתורת מה צא הדצרי לידו, דצזה כיון דאיכא ספק לפנינו האם צא לידו צתורת פקדון או צתורת משכון, מהימן צטענה גרידא דהחזקתו צתורת משכון, אך כל דמודה דצא לידו צתורת פקדון, אלא דצא לחדש דלאחר מכן תפסו צתורת משכון, כיון דצא לחדש מעשה מחודש, צזה לא מהימן צטענה צעלמא, וצעינן לנאמנות מיגו דוקא.

בענין שטר שלוח בו ופרעו (ג)

הפרעון הראשון, והרי הכ פרעון הוי כדין והפרעון השני הוא דהוי שלא כדין.

ולכאור' משמע מהכא, דאף לאחר דנפרע החוב אכתי אפשר לחזור ולפורעו ועי"ז בטל הפרעון הראשון, ובציאור הדברים נראה, דהנה צפשוטו ע"י הפרעון פקע החוב לגמרי, אך יש לדון דאינו כן, אלא סיבת החיוב קיימת אף לאחר הפרעון, אלא דכנגד סיבת החיוב איכא פרעון המצטלה, ולהכי מלי לחזור ולהעמיד פרעון נוסף, ועי"ז צטלה זכותו צפרעון הראשון.

ומעתה יש לצאר, דהא דס"ד דשטר שלוח בו ופרעו חוזר ולוח בו, ובעינן לעטמא דנמחל שיעצודו [ולכמה שיטות צאמת כשר השטר למיגזי מצני חורין] אין הגדר דחוזר ולוח הלואה חדשה עם שטר זה, אלא דאף דכבר נפרע הכ חוב, הרי הוא משיב את דמי הפרעון, וצטל הפרעון מכאן ולהבא, ועי"ז חוזרת וניעורה ההלואה הראשונה, דכשם דמלי לפרוע פרעון אחרינא ועי"ז לצטל פרעון קמא, ה"ג מלי להשיב ללוח את דמי הפרעון ועי"ז

אמר רב אסי אמר ר' יוחנן שטר שלוח בו ופרעו אינו חוזר ולוח בו שכבר נמחל שיעצודו, והנה דעת כמה אחרו' דשטר שלוח בו ופרעו אינו פסול אלא למיגזי ממשעצדי אך כשר למיגזי ציה מצני חורין, וכן נקט הגר"א (סי' נה סק"ה) בדעת הרמב"ם, ואף להכך שיטות דפסול למיגזי אף מצני חורין, משמע דאינו אלא מטעמא דנמחל שיעצודו, ותמכו האחרו' דתיפוק ליה דליכא הכא עדות כלל, דהא לא חתמו העדים אהך הלואה.

ונתבאר לעיל לדון, ע"פ הא דאיתא לקמן (פה ה) גזי עד אחד מעידה שהיא פרועה, דאי פקה הוא מייתי לה לידי שצועה דאורייתא דיביז לה כתוצתה צאפי חד סהדא וסמיק סהדא קמא אסהדא צתרא ומוקים להו להכך קמאי צמלוח, ופירש רש"י יתצטנה פרעון הראשון ויאמר מלוח הן אללך שהרי התקצלת כתוצתך שנית כו', ומצואר דלא מלי למיתצע אלא את הפרעון הראשון, והדברים לריכים ציאור עוצא היאך צאמת מלי לתצוע את

דמשמע צתורת הלואה" נראה לכאורה דתלי על דעת מה אהדרינהו וא"מ].

והנה צשצת (ע"ז) תנו רבנן המוליא שטר חוב עד שלא פרעו חייב משפרעו פטור רבי יהודה אומר אף משפרעו חייב מפני שצריך לו מאי בינייהו כו' רבא אמר דכולי עלמא מודה צשטר שכתבו שצריך לקיימו והכא צכותצין שוצר קמיפלגי תנא קמא סבר כותצין שוצר ורבי יהודה סבר אין כותצין שוצר, ומצואר דסבר רבא דלרבי יהודה דסבר דאין כותצין שוצר, כשם דקודם הפרעון אין הלוב מחויב לפרוע עד שיחזיר לו שטרו, דלא צעי להיות צריך לשמור שוצרו מן העכצרים, הוא הדין אף לאחר שפרעו צלא ליטול השטר, אס לא יחזיר לו השטר השתא, מלי הלוב לתוצעו דישיצ לו מעות הפרעון [ויטו"ש צראשונים דרב אשי דנדי מהך אוקימתא פליג צזה גופא, וסבר דעד כאן לא קאמר ר"י דאין כותצין שוצר אלא קודם הפרעון משא"כ אחר הפרעון].

והדברים צריכים ציאור עוצא, דהתינח היכא דאכתי לא פרעו, איכא למימר דמתנאי הכלואה דלא יהא הלוב מחויב לפרוע צלא דישיצ לו המלוב שטרו, אך אחר דצבר פרעו וצכה המלוב

צטל הפרעון וחזרה הלואה קמייתא וניטורה, ומעתה לא קשיא דלא העידו העדים על כך הלואה, דהא לא הויא הלואה חדשה, אלא היא היא הכלואה הראשונה דעליה העידו העדים.

ובפרק חזקת הצתים (צ"ג) אמרי' דאי אמר ליה אהדרתינהו ניהלך משום דהו שייפי וסומקי אכתי איתא לשיעצודא דשטרא, ומרשצ"ס שם משמע דלא נפקי צהולאה כלל, וקשה דא"כ פשיטא, ורצנו יונה שם כתצ דמיירי אף ציולאים צהולאה, ורשאי לכופו לקצלם, ואעפ"כ כיון דנתרלה לחזור וליטלם אכתי איתא לשיעצודא דשטרא ויטו"ש, וצמקו"א נתצאר לדון דכיון דמחזיר המעות צתורת ציטול הפרעון, צאמת צטל הפרעון עי"ז וכמשנ"ת.

ויצוין צר"י מיגש שם שכתצ וז"ל והני מילי היכא דאמר ליה שקלתינהו מינאי דמשמע צתורת הלואה, אצל אמר ליה הדר אהדרתינהו ניהלך מחמת דהו שייפי וסומקי כיון דאהדרתינהו ניהלך דלא הו עצי כמאן דלא פרעיה דמי, ואכתי איכא לשיעצודא דשטרא ומאימן צשטריה עכ"ל, ומלשונו "דהני מילי היכא דאמר ליה שקלתינהו מינאי

להשיב השטר למלוה, מלי הלוח לתוצעו
 להשיב לו את דמי הפרעון [ולכא' פשוט
 דצכה"ג אחר דהשיב לו המלוה את
 המעות, יכול לחזור ולתוצעו בשטר
 שצידו, ולא מהימן למיטען פרעתי, ואף
 דאיכא עדות דפרעו והשיב לו את
 המעות, וע"כ דצהשצת הפרעון בטל
 הפרעון וכדנת', דאל"כ הא הוי כשטר
 שנמחל שיעבודו].

צמעות לגמרי וכבר אזל ליה החוצ
 לגמרי, מכח מה מלי הלוח לתוצעו לחזור
 וליתן לו המעות.

אך למשנ"ת מצואר היטב, דהרי
 צאמת אף לאחר הפרעון אכתי עלם
 החוצ קיים, אלא דקיבל המלוה מעות
 צפרעון החוצ, ואכתי איכא הכא חוצ
 ופרעון, וכיון דמתנאי ההלואה דאין
 המלוה זכאי להחזיק צפרעון בלא

בענין כוונה בטבילה ובמצוות

לריכות כוונה, וז"ל ופ"ק דשחיטת חולין נמי סתם לן תנא כר' נתן דלא צעינן כונה לשחיטה ופסקי' נמי התם כותיה וגדה שנאנסה ונפלה מן הגשר ועצלה ח"ר עהורה לציתה והלכתא כרז הלכך הכי קיי"ל דלא צעינן כונה לא שומע ולא משמיע רק שהתוקע יתכון לתקיעה בעלמא וגם השומע יתכוון לשמיעה בעלמא עכ"ל.

אולם יעוין צהידושי הרמב"ן צסוגין שכתב וז"ל והא דפליגי רז ור' יוחנן צעצילה שלא צכונה ופליגי תנאי צשחיטה דוקא צמלות הללו שהן מתירין ויש צהם הכשר לדצר אחר, עצילה מתרת אשה לצעלה ושחיטה מתרת צשר לאכילה ואינן צעלמן דצר שצחוצה, אצל צשאר מלות של חוצה אי צעו כונה לצלאת ולעצור לא מיירו כלל אלא פלוגתא דתנאי ואמוראי אחריני היא צפסחים (קיד ג) וצראש השנה (כה ג) ולא שייכו צבהך דשמעתין כלל, אלא צין לרז צין לר' יוחנן צללאת ולעצור אי כמר אי כמר, דלמר מכשירין קילי עפי דצמעשה תלכוו רחמנא והא אהעציד ליה, תדע

נפלה סכין ושחטה אף על פי ששחטה כדרכה פסולה שנאמר וזבחת ואכלת מה שאתה זוצה אתה אוכל, טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשרה ואף על גז דלא מיכוין מאן תנא דלא צעינן כוונה לשחיטה אמר רצא ר' נתן היא דתני אושעיא זעירא דמן חצריא זרק סכין לנועלה צכותל והלכה ושחטה כדרכה ר' נתן מכשיר וחכמים פוסלים הוא תני לה והוא אמר לה הלכה כר' נתן כו' אתמר גדה שנאנסה ועצלה אמר רז יהודה אמר רז עהורה לציתה ואסורה לאכול צתרומה ור' יוחנן אמר אף לציתה לא עברה כו' היכי דמי גדה שנאנסה ועצלה אילימא דאנסה חצירתה ואעצלה כוונה דחצרתה כוונה מעלייתא היא ועוד צתרומה נמי אכלה דתנן החרשת והשועה והסומא ושנערפה דעתה אס יש להן פקחות מתקנות אותן אוכלות צתרומה ח"ר פפא לר' נתן שנפלה מן הגשר ולרצנן שירדה להקר.

והנה יעוין צאו"ז (הל' ר"ה סי' רסא) דבוכיח מהכא דקיי"ל דמלות אין

ולכחי אי"ז שייך אלא צמידי דהאיסור
 צמעשה [וכן ביארו האחרו' צהא
 דמתעסק בחלצים ועריות חייב שכן
 נהנה, דאין האיסור צמעשה אלא בעלם
 בהנאה, ולהכי ל"ש פטור מתעסק וכן
 פעורא דאינו מתכוין].

והנה גבי טבילה צפשוטו לא צעינן
 מעשה כלל וכדווכיח המאירי
 (לעיל יב א) מגל שנתלש [וכן מנפלה מן
 הגשר, מיבו המאירי לא הוכיח מהתם
 אלא דלא צעינן כח גצרא, אך צפשוטו
 מוכח מהתם דאף מעשה לא צעינן]
 וא"כ יש לומר דצטבילה ל"ש כלל חסרון
 דמתעסק, ולהכי ל"ש לדון אלא מדין
 כוונה, ושפיר הוכיח האו"ז מהכא דאף
 בעלמא לא צעינן כוונה, ואף דהכא
 מכשרינן אף צמתעסק דפסלינן בעלמא,
 היינו משום דבעלמא איכא דין מעשה.

ובדעת הרמז"ן דהוכיח מהכא, יש
 לומר דס"ל כמצואר דדברי
 הראב"ד והרשב"א דאף צטבילה צעינן
 מעשה וכדנתצאר לעיל בצורך, וע"כ
 דהכא שאני ממלוות ולהכי ליכא חסרון
 אף צמתעסק [ויעוין בקונטרס תורה
 ומלוות להגר"ר שמואלצין ז"ל].

דהא נפלה מן הגשר עהורה לציתה לרצ
 ואלו מתעסק צתקיעה לדברי הכל לא
 ילא כיון דלא מיכוין לתקיעה כלל, ולמר
 אפי' ירדה להקר לא עהרה ודילמא
 צתוקע לשיר סצירא ליה ילא כן נראה לי
 עכ"ל, הרי הוכיח הרמז"ן דלא תלי הא
 צהא, דהרי גבי תקיעה היכא דהוי
 מתעסק ולא נתכוון כלל לתקיעה לא
 מהני לכו"ע, והכא מהני אף צנפלה מן
 הגשר, ול"צ דעת האו"ז דהוכיח מהכא
 דלא צעינן כוונה בעלמא, והא ע"כ הכא
 גרע וכדווכיח הרמז"ן.

ונראה דהנה הקשה הנה"מ (צמקור חיים
 סי' תלא) אמאי איכא איסור צל
 יראה צשוגג והא הוי מתעסק וכן הוי
 אינו מתכוין, ותירץ דדוקא צדצר
 שאסרה התורה לעשות מעשה צזה
 אמרינן דלא אסרה התורה לעשות
 המעשה רק צכונה ודצר שאינו מתכוין
 מותר, אצל כשאסרה התורה דצר שאין
 צו מעשה כגון הכא שאסרה התורה
 שלא יהיה חמץ צציתו אפילו כשאין
 מתכוין אסור, וצפשוטו היינו דס"ל
 דמתעסק ודצר שאינו מתכוין הוי חסרון
 צהתיחסות המעשה [או צשם המעשה]